

TÜRK BASININDA LOZAN

AHMET CEVDET'İN

LOZAN

MAKALELERİ

Hazırlayan: Nuri Sağlam

AHMET CEVDET

1862'de İstanbul'da doğdu. İlk ve orta öğrenimini Kasımpaşa Rüşdiyesi ve Mülkiye İdadisinde tamamladıktan sonra İstanbul Darülfünunu Hukuk Fakültesinden mezun oldu. Gazetecilik hayatına Ahmet Midhat Efendi'nin *Tercüman-ı Hakikat* gazetesinde mütercim olarak başladı ve ilk yazılarını bu gazetede yayımladı. Daha sonra *Sabah*, *Tarık* ve *Saadet* gazetelerinde başyazarlık yaptı. Nihayet 5 Temmuz 1894 tarihinde kendi gazetesi *İkdam*'ı çıkarmaya başladı. Bu yüzden "İkdamcı Cevdet" olarak tanındı. İkinci Meşrutiyet'in ilanından sonra İttihat ve Terakki Fırkasına muhalefette bulunduğu için Viyana'ya gitti. Bir müddet sonra yurda döndü fakat bu arada nefes darlığı hastalığına yakalanmış olan bir çocuğunu tedavi ettirmek için bu sefer de İsviçre'ye gitti. Tedavi uzun yıllar devam etti ve Ahmet Cevdet bu süre zarfında kısmen İstanbul'da kısmen de İsviçre'de bulundu. Kendi ifadesine göre İsviçre'ye en son Mütareke'den birkaç ay evvel gitmiş ve Mütareke döneminde İstanbul'a dönmesine izin verilmemiştir. Mütareke döneminde gazetesinin bütün yazı kadrosuyla birlikte Millî Mücadele'yi destekledi. Lozan Barış Antlaşması imzalanınca İstanbul'a döndü. *İkdam*'ı 1929 yılının son gününe kadar yayımlamayı sürdüren Ahmet Cevdet, 26 Mayıs 1935 tarihinde Ankara'da düzenlenen Birinci Basın Kurultayına katıldığı sırada kalp krizi geçirdi ve ertesi gün vefat etti. Cenazesi İstanbul'a getirilerek 29 Mayıs'ta Eyüpsultan Mezarlığına defnedildi.

Ahmet Cevdet, gazetecilik faaliyetinin yanı sıra yayıncılıkla da uğraşmış ve İkdam Kütüphanesi adı altında neşrettiği çok önemli eserlerle Türk kültürüne büyük hizmetlerde bulunmuştur. Bu cümleden olarak Lozan Barış Konferansının tutanaklarını da 1924 yılında Türkçeye çevirtmiş ve *Şark-ı Karib Umûru Hakkında Lozan Konferansı (1922-1923)* adıyla 6 cilt halinde bastırmıştır.

NURİ SAĞLAM

1964'te Giresun'da doğdu. Giresun'da tamamladığı ilk ve orta öğreniminin ardından 1990'da İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Türk dili ve Edebiyatı Bölümü'nden mezun oldu. Aynı yıl, bu bölümün Yeni Türk Edebiyatı Anabilim Dalı'nda araştırma görevlisi olarak çalışmaya başladı. 1993'te Yüksek Lisansını, 1999'da da doktorasını tamamladı. Hâlen İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi'nde öğretim üyesi olarak görevini sürdürmektedir.

İÇİNDEKİLER

ÖN SÖZ.....	11
BİRİNCİ LOZAN KONFERANSI	17
(20 Kasım 1922-4 Şubat 1923)	17
Avrupa Matbuatı	19
Âmâl-i Meşrûta	21
Mesâil-i Hâzıraya Bir Nazar.....	24
İngiltere ve Biz Türkler	26
Mesele Tavazzuh Etmeli	28
Bulgar Notası	30
Türk İlinin Hizmeti Nedir?.....	33
Müşahedat, Mahsusat	35
Anadolu'nun Muvaffakiyet Avâmili.....	37
Yunanlı Zihniyeti	40
Malî ve İktisadî Konferans*	41
İmar Başlangıcı	43
Tamir-i Harabat.....	44
İki İhtar.....	47
Mösyö Nitti ve Makalesi	48
İngiltere'de Yeni Bir Nutuk	50
Biraz İlmî İzahat	53
Bir İki Hadise	56
Yine Kapitülasyonlar.....	60

Lozan Konferansı Resm-i Küşadı.....	64
Konferans'tan Evvel.....	67
Lozan Konferansı: Perşembe Günü Sabah Celsesi	70
Konferans İşleri: Karaağaç Meselesi.....	72
Konferansın Zahir ve Batını.....	74
Her Şeyde Siyaset Hem de Bize Hasmane Siyaset.....	76
Tahassüsat	79
Konferansın Manzarası.....	81
Yeni Entrikalar	84
Tchitcherine ve Curzon	86
Mösyö Tchitcherine, Türkiye ve Rusya	89
Türkler-Museviler: Cenevre Ziyafeti	91
Tahassüsat ve Hasbihal.....	95
İsmet Paşa'nın Nutku ve Onun Tesirâtı	97
Konferansın Alamet-i Mümeyyizesi	99
Teminat Meselesi	101
İstanbul.....	103
Boğazlar Meselesi	105
Ekalliyetler ve Ahval-i Şahsiye Meseleleri.....	107
Vesaik Nasıl Olur?	110
Ekalliyetler-Ermeniler	111
Yeni Ahlak	113
Amerikalıların Ermeni Propagandası.....	115
Yunanlılar.....	118
Amerikalılar ve Ermeniler	121
Yine Rum Patrikhanesi	123
Ermenilere Nasihat	125
Mahkemelere Dair	127
Patrikhane	129
Bir Komisyonun Hitam-ı Vazifesi: Mübadele Komisyonu	130
Düyûn-ı Umumiye.....	132
Hasbihaller, İstihbarat İşleri.....	134
Mübadele-i Ahali Meselesi.....	138
Musul-Suriye	140

İngilizlere Mahsus Makbere.....	142
Müteyakkız Bulunalım	144
Lozan Konferansı.....	145
Sulh Devri-Kati Adım.....	147
Lozan Konferansında İnkıta mı Fasıla mı?	148
Taşı Gedğine Koyalım	154
Türkiye'nin Âmâl ve Efkarı; Fransız Siyaseti: Son Muahede Projesinde Birtakım Uygunsuzluklar	157
Müslümanlar Arasında Lozan'da Bir İçtimada.....	160
Yeni Bir Memba.....	162
Muahedename Hakkında Takdirler veya Tahminler.....	163
Müzakere Zeminini Düzleyelim	165
İktisadî Muzafferiyete Dair Bir İki Söz	170
Biz ve Rusya.....	173
İzmir Kongresi ve Gazi Paşa'nın Nutku	175
Muahede Meselesi.....	179
Bir Musahabe	182
İzmir İktisat Kongresi ve Sanayi Talebesi.....	186
Uzunca Bir Cevap-1	189
Uzunca Bir Cevap-2.....	194
Türk Ocakları.....	197
Halep'te Ermeniler.....	200
Esaret-i İktisadiyeden Kurtulmanın Bir Numunesi	202
Bizim de Hakkımızı Teslim Etmeli.....	206
İstanbul, Yine İstanbul.....	209
Sıhhiye Kongresi	212
Anadolu-İstanbul	215
Chester Projesi.....	217
İKİNCİ LOZAN KONFERANSI.....	221
(23 Nisan-24 Temmuz 1923)	221
Sulh Konferansının İkinci Devri: Başlangıçtan Evvel	223
Lozan Konferansının ikinci Devresi: 23 Nisandaki İlk İçtimaina ve Müzakeratına Ait Bazı Tafsilat.....	226

Yeni Müzakereler Hakkında Teessürlerimiz.....	235
Fransa Matbuatı ve Bazı Neşriyat	237
Binbaşı Davel'in İdamı.....	240
Fransız Dostlar.....	243
Chester Projesi ve Yanlış Şayialar	245
Demokraside Ahlak-ı Ferdiye	248
Konferans Müzakeratında Ne Görüyoruz?.....	250
Müessesat-ı Maliye Vekilleri Ankara'ya Giderken.....	252
Adli Usulün Müzakeresinde Diplomasi Garibeleri.....	254
L'Echo National Gazetesine	256
Düyûn-ı Umumiye Faizleri.....	258
Altın Faizler Meselesi	261
Salı Gününün Cilveleri	263
Komünistlik-Sosyalistlik	264
Cinayet ve Konferans.....	267
Kuvve-i Teşriye Vezaifinden	269
Konferansta Yunanistan: Tamirat Meselesi.....	272
Usul ve Kavâninin Tesirleri.....	273
Yunanistan'ın Harp Oyunları.....	276
Yunanlılar İle Sulh mu Harp mi?	278
Hicviyeler.....	280
Teenni Lazım	282
Devlete Merbut Sigorta Şirketleri	284
Emlak-i Emîriye, Emlak-i Hâssa	286
Mükemmel Bir Mesai Hulasası.....	288
Son Meseleler ve Son Buhranlar	289
Tamirat Meselesinin Halli.....	292
İç Bulandıran Meseleler	295
Adliye Formülünün Kabulü	297
Bulgarlar ve Adalar Denizi.....	299
Hâlâ Yunanlılarla Uğraşıyoruz.....	301
İstanbul-Yeni Payitaht	303
Telgrafların Seyyileri.....	306
Patriklik Mevkileri.....	308

Sulh Konferansının Verdiği Hisler.....	311
Hâlâ Yerinde Sayıyoruz.....	313
Bulgaristan-Balkanlar.....	315
Yapmak-Yapıcılık.....	318
Yine Papazlık Gayreti ve İstanbul-Gelibolu Tahliyesi.....	322
Türk Gazetecilerinin Lozan'daki Hayatı.....	324
Alacak Tahsilinde Tamahkârlık ve Tazyikkârlık.....	327
Bir Diplomatımızın Muvaffakiyeti.....	329
Hasbihal.....	331
Ticaret Odaları.....	333
Suriye'nin Hâli.....	335
Yine İstanbul'a Ait.....	337
Son Sekte: Konferansın Son Safhası Tarihçesi.....	340
Anadolu Ajansı.....	343
Lozan Muahedesi.....	344
Lozan Muahedesi Bizden Ne Bekliyor?.....	347
Konferans, İngiltere, Fransa.....	349
Bir Muhabire Cevabımız.....	352
Yeni Muahedenin Münekkitleri.....	356
Müslümanlara Beyanname.....	358
Heyetin Avdeti.....	361
Biz ve Lloyd George.....	363
Mecliste Muahede.....	366
Muahedenin Tasdiki-İsmet Paşa'nın Nutku.....	369
DİZİN.....	373